УДК: 54.327.1
DOI 10.65996/topscience-2457/2026-1.1/30-37

**Кубанычбекова Гулзада Улановна**
магистрант
И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети
Бишкек ш.

# САУД АРАБИЯСЫ МЕНЕН КЫРГЫЗСТАНДЫН ОРТОСУНДАГЫ СОЦИАЛДЫК ДОЛБООРЛОР

**Кубанычбекова Гулзада Улановна**
магистрант
Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева
г. Бишкек

# СОЦИАЛЬНЫЕ ПРОЕКТЫ МЕЖДУ САУДОВСКОЙ АРАВИЕЙ И КЫРГЫЗСТАНОМ

**Кубанычбекова Гулзада Улановна**
master's student
Kyrgyz State University named after I. Arabaev
Bishkek c.

# SOCIAL PROJECTS BETWEEN SAUDI ARABIA AND KYRGYZSTAN

**Аннотация.** Бул макалада автор **С**ауд Арабиясы менен Кыргызстандын ортосундагы социалдык долбооорлору талдоого алынган. Бүгүнкү күндө Кыргызстан менен Сауд Аравиясынын мамилелери туруктуу өнөктөштүк мүнөзгө ээ болуп, эки тараптуу жана эл аралык уюмдардын алкагында да өнүгүп жатат. Эн орчундуу Сауд Арабиянын гуманитардык жардам борбору Кыргызстанда азык-түлүк бөлүштүрүү, балдар боюнча медицина борборун кеңейтүү жана реконструкциялоо айрыкча педиатрия тармагынын өнүгүшүнө салым кошуу каралган. Негизги маселе катары Республиканын өсүп жаткан саламаттыкты сактоо муктаждыктарын канааттандырууга багытталган. Мамлекеттик мектептерди өлкөнүн ар кайсы аймактарында 30 мамлекеттик мектеп куруу боюнча комплекстүү долбоордун бири болду. Бириккен Араб Эмираттарынын (БАЭ) бийликтери социалдык проблемаларды чечүүнүн жүрүшүндө мамлекеттик түзүмдөрдүн ишин өркүндөтүүдө колдонгон "Өкмөттүк акселерат" ыкмасын Кыргызстанда да колдонго мүмкүндүк түзүлдү. Автор белгилегендей, Сауд Арабиянын социалдык инвестицияларынын Кыргызстандын социалдык-экономикалык абалын чындоого **өбөлгө** болууда.

**Аннотация.** В данной статье автор анализирует социальные проекты между Саудовской Аравией и Кыргызстаном. Сегодня отношения между Кыргызстаном и Саудовской Аравией носят стабильный партнерский характер и развиваются в рамках двусторонних и международных организаций. Наиболее важным является Саудовский центр гуманитарной помощи в Кыргызстане, призванный содействовать распределению продовольствия, расширению и

реконструкции Детского медицинского центра, особенно развитию педиатрического сектора. Главная задача – удовлетворение растущих потребностей Республики в здравоохранении. Одним из комплексных проектов стало строительство 30 государственных школ в различных регионах страны. В Кыргызстане также применялся метод «Государственный акселерат», используемый властями Объединенных Арабских Эмиратов (ОАЭ) для повышения эффективности работы государственных структур в процессе решения социальных проблем. Как отмечает автор, социальные инвестиции Саудовской Аравии способствуют улучшению социально-экономической ситуации в Кыргызстане.

**Annotation.** In this article, the author analyzes the social projects between Saudi Arabia and Kyrgyzstan. Today, relations between Kyrgyzstan and Saudi Arabia have a stable partnership character and are developing within the framework of bilateral and international organizations. The most important is the Saudi Humanitarian Aid Center in Kyrgyzstan, which is intended to contribute to the distribution of food, the expansion and reconstruction of the Children's Medical Center, especially the development of the pediatric sector. The main task is to meet the growing health needs of the Republic. The construction of 30 public schools in different regions of the country was one of the comprehensive projects. The "Government Acceleration" method, which the authorities of the United Arab Emirates (UAE) use to improve the work of state structures in the process of solving social problems, was also used in Kyrgyzstan. As the author notes, Saudi Arabia's social investments contribute to the improvement of the socio-economic situation of Kyrgyzstan.

**Негизги сөздөр:** мамлекет, эл аралык, медицина, долбоор, реконструкция, социалдык, мектеп жеке адам, укук, модель, улуттар, принциптер, эл аралык укук.

**Ключевые слова:** государство, международный, медицина, проект, реконструкция, социальный, школа, индивидуум, право, модель, нации, принципы, международное право.

**Keywords:** state, international, medicine, project, reconstruction, social, school, individual, law, model, nations, principles, international law.

Кыргыз Республикасы менен Сауд Аравия Королдугунун ортосундагы дипломатиялык мамилелер 1992-жылдан баштап расмий түрдө түзүлгөн. Ошондон тартып эки өлкө саясий, экономикалык, гуманитардык жана маданий багыттар боюнча кызматташтыкты этап-этабы менен өнүктүрүп келе жатат. Дипломатиялык байланыштар түзүлгөндөн кийин бир катар эки тараптуу келишимдерге кол коюлуп, элчилик жана консулдук деңгээлдеги мамилелер жолго коюлган.

Кийинки жылдары кызматташтык айрыкча төмөнкү багыттарда активдешкен:

- гуманитардык жардам жана кайрымдуулук долбоорлору
- саламаттык сактоо жана социалдык колдоо

- инвестиция жана өнүктүрүү фонддору аркылуу инфраструктуралык долбоорлор
- исламдык жана маданий кызматташтык
- билим берүү жана коомдук долбоорлор

Бүгүнкү күндө Кыргызстан менен Сауд Аравиясынын мамилелери туруктуу өнөктөштүк мүнөзгө ээ болуп, эки тараптуу жана эл аралык уюмдардын алкагында да өнүгүп жатат. Эн орчундуу болуп 05 октябрь 2024-жылы King Salman Humanitarian Aid and Relief Center (KSrelief) – Сауд Арабиянын гуманитардык жардам борбору Кыргызстанда азык-түлүк бөлүштүрүү долбоорун ишке ашырды. Бул долбоордун алкагында 8 100 азык-түлүк пакети таралып, 35 000ден ашуун кирешеси төмөн үй-бүлөлөр колдоого алынган. Бул жардам Бишкек шаарында уюштурулуп, Сауд Арабиянын көмөгү менен тамак-аш коопсуздугун камсыз кылууга багытталды [1, 13-б.].

Волонтердук жүрөк оорусуна байланыштуу медициналык долбоор Сауд өнүктүрүү фонду (SFD) KSrelief Кыргызстандагы жүрөк операцияларына жардам көрсөтүү үчүн ыктыярдуу долбоорду баштаган. 2024-жылы **9-16** ноябрда Бишкек шаарында жүрөккө болгон операциялар жана катетеризация боюнча жардам көрсөтүлдү. 26 медициналык адистен турган команда иштеп, бир нече жүрөк операциясы жана диагностикалык процедуралар ийгиликтүү аткарылган. Бул проект калктын саламаттыкты сактоо муктаждыктарын канааттандырууга багытталган. 2025-жылы Сауд Арабия Кыргызстанга 25 тонна курма гуманитардык жардам катары тапшырды. Бул жардам социалдык жактан аялуу катмардагы үй-бүлөлөрдү колдоо максатында берилген. [1, 16-б.]. Долбоор 2024-жылдын 9-ноябрынан 16-ноябрына чейин созулат жана ага ар кандай медициналык адистиктерден 26 ыктыярчы катышат. Кампания башталгандан бери KSrelief медициналык тобу үч ачык жүрөк операциясын жана 28 катетеризацияны жасашып, алардын баары ийгиликтүү болду. Бул демилге Сауд Арабиясынын жүрөк хирургиясы жаатындагы ыктыярдуу медициналык аракетинин бир бөлүгү болуп саналат, ал KSrelief аттуу гуманитардык уюм аркылуу бейтаптардын жана муктаж болгондордун азабын жеңилдетүү жүргүзүлүүдө.

Сауд Өнүктүрүү Фонду Бишкек шаарында General Children’s Emergency Hospital – балдар боюнча медицина борборун кеңейтүү жана реконструкциялоо долбоору үчүн $30 миллион насыясын каражат катары бөлдү. Бул долбоор Кыргызстандын саламаттык сактоо тармагын модернизациялоого багытталган. Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция министри Равшанбек Сабиров Сауд Арабиясынын Кыргызстандагы элчиси Ибрагим Ради Альради менен жолугушту.

21-февраль 2025-жылы Сауд Арабия менен Кыргызстандын социалдык кызматташтыгынын жыйынында мүмкүн болгон долбоорлордун бири катары майып адамдар үчүн реабилитация борборлорун куруу маселеси талкууланды. Бул долбоор калыбына келтирүү, социалдык кызматтарды кеңейтүү жана социалдык инклюзияны жакшыртуу максатында пландалууда. Сауд

өнүктүрүү фонду (СӨФ) оорукана куруу долбоорун баштап, Кыргызстанда жаңы мектеп ачты.

Сауд өнүктүрүү фондунун (СӨФ) башкы директору Султан Аль-Маршад Бишкектеги (Бишкек) балдар тез жардам ооруканасын реконструкциялоо жана кеңейтүү үчүн пайдубал ташын койгон. Долбоор 30 миллион долларлык жеңилдетилген насыя менен каржыланат. Аземге Сауд Аравиясынын Кыргыз Республикасындагы элчиси Ибрагим Аль-Ради; Кыргызстандын саламаттыкты сактоо министринин милдетин аткаруучу Гүлнара Баатырова; Кыргызстандын Архитектура, курулуш, турак жай жана коммуналдык чарба боюнча мамлекеттик агенттигинин директору, СӨФтин делегациясы жана бир катар кыргызстандык расмий адамдар катышкан.

Долбоор Кыргыз Республикасында саламаттыкты сактоо тармагынын, айрыкча педиатрия тармагынын өнүгүшүнө салым кошот. Республиканын өсүп жаткан саламаттыкты сактоо муктаждыктарын канааттандыруу үчүн долбоордун алкагында жалпы аянты 17 000 чарчы метр жана сыйымдуулугу 212 медициналык керебет болгон беш кабаттуу хирургиялык бөлүм курулуп, жабдылат [2, 18-б.]. Каржылоо ошондой эле медициналык жана медициналык эмес жабдууларды, хирургиялык бөлүм үчүн эмеректерди, консалтингдик кызматтарды жана долбоорду көзөмөлдөөнү камтыйт. Кыргызстандын президенти Садыр Жапаров Сауд Арабиясынын өкмөтүнө Сауд өнүктүрүү фонду аркылуу өнүктүрүүгө көрсөткөн колдоосу үчүн ыраазычылык билдирген. Бул маанилүү долбоор өз өлкөсүндөгү саламаттыкты сактоо системасын чыңдайт жана дени сак жана туруктуу келечекти камсыз кылуу үчүн Кыргызстан элинин, айрыкча Бишкектин жана коңшу шаарлардын саламаттыкты сактоо кызматтарына жеткиликтүүлүгүн кеңейтүүгө жардам берет.

Ушул эле учурда, Кыргызстандын мамлекеттик министри Союнбек Касмамбетовдун катышуусунда Сауд өнүктүрүү фондунун башкы директору Аль-Маршад Бишкекте Сауд Арабиясы тарабынан каржыланган он төртүнчү мамлекеттик мектепти расмий түрдө ачты. Мектептин ачылышы өлкөнүн ар кайсы аймактарында 30 мамлекеттик мектеп куруу боюнча комплекстүү долбоордун бир бөлүгү болду. Долбоордон түз жана кыйыр түрдө пайда алган окуучулардын саны жылына 50 000ге жетиши күтүлүүдө, бул Өнүктүрүү фондунан алынган 30 миллион долларлык жеңилдетилген насыянын эсебинен мүмкүн болду. Долбоордун максаты - ар кандай аймактардагы өсүп жаткан окуучулардын муктаждыктарын канааттандыруу үчүн көбүрөөк мектептерди куруу аркылуу Кыргызстандагы мамлекеттик билим берүүнү өнүктүрүү жана жакшыртуу. Долбоор өлкөнүн билим берүү тармагын өнүктүрүү жана окуучулардын үйлөрүнөн алыс жайгашкан мектептерге жетүүдөгү кыйынчылыктарын жеңүүгө жардам берүү боюнча өкмөттүн планынын бир бөлүгү. 40 класстык бөлмөнү, кесиптик лабораторияларды, спорт залдарды жана жатак мектепте жашаган окуучулар үчүн интеграцияланган медициналык клиникаларды камтыган жаңы мектеп 2000ден ашык окуучусу бар коңшу мектептеги окуучулардын жыштыгын азайтат. [2, 21-б.].

Саудия Өнүктүрүү Фонду (SFD) Кыргызстанда мектеп куруу долбоорун колдоп, Ош областынын мектеп курулушуна SR 112,5 млн. **бөлгөн –** бул жалпы билим берүүнү жакшыртууга багытталган.

2025-жылда Сауд Арабиясынын KSrelief гуманитардык уюму Кыргызстандын борбору Бишкекте муктаж үй-бүлөлөргө жардам берүү үчүн азык-түлүк бөлүштүрүү долбоорун баштады [3, 44-б.].

Иш-чарага Сауд Арабиясынын Кыргызстандагы элчилигинин убактылуу ишенимдүү өкүлү Саад бин Абдулла Аль-Дуваян, жогорку кызматтагы кыргыз чиновниктери жана KSrelief командасы катышты. Saudi Press агенттигинин маалыматы боюнча, бул демилгенин алкагында 8100 азык-түлүк пакети таратылып, 35 000ден ашык адамга пайда алып келет.

Жолугушууда Кыргыз Республикасы менен Сауд Арабиясынын ортосундагы социалдык жана гуманитардык тармактардагы кызматташтыктын учурдагы абалы жана келечеги, ошондой эле аялуу жарандарга жана үй-бүлөлөргө кайрымдуулук колдоо көрсөтүү үчүн эки өлкө тарабынан ишке ашырылып жаткан достук кызматташтык долбоорлорун ишке ашыруу талкууланды.

Тараптар Сауд Арабиясында кыргыз жарандарын жумуш менен камсыз кылуу жаатында кызматташууну кеңейтүүгө өз ара кызыкдар экендиктерин ырасташты.

Равшанбек Сабиров кыргыз жарандарын уюшкандыкта жумуш менен камсыз кылуу боюнча келишим түзүүнү сунуштап, жумуш издегендердин Сауд Арабиясынын эмгек рыногунун талаптарына жооп беришин камсыз кылуу үчүн кесиптик даярдыкка чейинки жана квалификацияны жогорулатуу программаларын ишке ашырууда эки тараптуу кызматташтыктын маанилүүлүгүн баса белгилеген [4, 53-б.].

2022-жылдан бери Король Салман куткаруу жана гуманитардык жардам борбору Кыргызстанга жыл сайын 25 тонна курманы бекер берип келет. Сауд Арабия Падышачылыгы дагы бир гуманитардык долбоордун - "Азык-түлүк себет" алкагында аялуу адамдарга жана үй-бүлөлөргө азык-түлүк пакеттерин таратып жатат. Ар бир азык-түлүк себетке ун, өсүмдүк майы, кумшекер, күрүч, буурчак өсүмдүктөрү жана жергиликтүү базарлардан сатылып алынган башка зарыл буюмдар кирет.

Жолугушуунун жыйынтыгында тараптар Бишкек жана Ош шаарларында ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдар үчүн турак жай менен камсыз кылуу жана реабилитациялык борборлорду куруу боюнча гуманитардык кызматташтыкты кеңейтүү жөнүндө макулдашылып саламаттык сактоо инфраструктурасын жакшыртууга багыт алынды.

2016-жылы Бириккен Араб Эмираттарынын Өкмөтү тарабынан "Өкмөттүн акселераторлору" демилгеси иштелип чыккан. Учурда, Араб Эмираты "Мамлекеттик акселераторлор" башка өлкөлөр менен кызматташуу боюнча негизги улуттук долбоору болуп саналат. Ошентип, "Мамлекеттик акселераторлор" – бул Араб Эмираттарынын Өкмөтү тарабынан багыттуу реформаларды жүргүзүүнүн атайын механизми. Механизмдин негизин коюлган максаттарга 100 күндүк мөөнөттө жетүүсүн камсыз кылуу

методологиясы сунушталат. Бул улуттук долбоорлорду иш жүзүнө ашыруу учун БАЭ бийлиги жарандардын өкмөттүк түзүмдөр менен болгон байланышын камсыз кылууга умтулат.

Бириккен Араб Эмираттарынын (БАЭ) бийликтери социалдык проблемаларды чечүүнүн жүрүшүндө мамлекеттик түзүмдөрдүн ишин өркүндөтүүдө «Мамлекеттик акселераторлор» же «Өкмөттүк акселерат» механизмин колдонот. Бул механизмдин негизинде ар бир министрлик өз чөйрөсүндөгү негизги көйгөйлөрдү аныктайт, андан соң бул көйгөйлөрдү жалпылап, өтө орчундусун тандоого сунушташат. «Өкмөттүк акселерат» алардын ичинен 10 негизги көйгөйдү аныктайт. Негизги көйгөйдү аныктоо чечимине ар бир министрлик катышууга тийиш жана жалпы добуш менен кабыл алынат [3]

Бириккен Араб Эмираттарынын (БАЭ) бийликтери социалдык проблемаларды чечүүнүн жүрүшүндө мамлекеттик түзүмдөрдүн ишин өркүндөтүүдө колдонгон "Өкмөттүк акселерат" ыкмасын Кыргызстанда да колдонго мүмкүндүк түзүлдү десек болот.

Мүмкүнчүлүктөрдүн негизги себептеринин бири болуп Кыргыз Республикасынын Президентинин 2012-жылдын 12-октябрындагы ПЖ №435 Жарлыгы кабыл алынган. Бул Жарлыкта 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасын кабыл алган. Программанын негизги максаттарынын бири катары инновациялык ыкмалар жана методологияларды колдонуунун негизинде Мектепке чейинки билим берүү менен камтууну эки эсеге көбөйтүү зарылдыгы аныкталган. Салттуу бала бакчалар менен катар эле, жеке инвестицияларды тартуунун жана мамлекеттик-жеке өнөктөштүк механизмдерин колдонуунун эсебинен балдарды өнүктүрүү борборлорун, үй-бүлөлүк жана жамааттык бала бакчаларын, балдардын кечки жана дем алышта болуу борборлорун ишке киргизилишин белгилеген.

Бүгүнкү күндө статистика боюнча өлкөдө балдарды мектепке чейинки билим берүү менен камтуу болгону 23,9%ды түзөт. Айыл жергесинде жашаган көптөгөн балдар, ошондой эле ички мигранттардын же калктын социалдык жактан аярлуу катмарынын, Бишкекке жана башка шаарларга жанаша жайгашкан жаңы конуштарда жашаган балдары мектепке чейинки билим алууга мүмкүнчүлүгү жок. [5, 12-б.].

Бириккен Араб Эмираттарынын тажрыйбасынын негизинде түзүлгөн программаны 17-жылдын 2023-мартында башталган. Анын милдети-кыска мөөнөттө, тактап айтканда 100 күндүн ичинде мамлекет тарабынан белгиленген максаттарга жетүүнү көздөгөн.

Башка өлкөлөрдүн тажрыйбасын, Кыргызстандын реалдуулугун эске алуу менен Министрлер кабинети пилоттук режимде жөнгө салуунун жаңы режимин иш жүзүнө ашыра баштаган. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин төрагасы жана Бириккен Араб Эмираттарынын Министрлер Кабинетинин министринин атаандаштыкка жөндөмдүүлүк жана тажрыйба алмашуу маселелери боюнча орун басары, БАЭнин ийгиликтүү алдыңкы тажрыйбасын эске алуу менен, Кыргызстанда тездетилген реформаларды

жүргүзүү боюнча тажрыйба алмашуу жөнүндө макулдашуу келишимине кол коюлган. Бул келишимдин негизинде Кыргызстанда "Өкмөттүк акселераторлорду" механизмин колдонуунун негизинде мектепке чейинки мекемелердин жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу, бала бакчалардагы кезектерди жоюу маселесине өзгөчө көңүл бурулган.

Кыргыз Республикасынын Президентинин жана Кыргыз Республикасынын Министрлер кабинетинин төрагасынын тапшырмасына ылайык, Мектепке чейинки билим берүү кызматтарын көрсөтүүдөгү тоскоолдуктарды азайтуу жана балдарды мектепке чейинки билим берүү менен камтууну жогорулатуу боюнча “Өкмөттүн акселераторлор” программасын ишке ашырууга кадамдар башталган [6, 12-б.]. Бул программа пилоттук долбоор болуп саналып, 100 күндүн ичинде Бишкек шаарынын Биринчи май жана Ленин райондорунда 1-июнда Балдарды коргоонун Эл аралык күнүндө 250дөн ашык мектепке чейинки кызматтарды көрсөткөн жеке ишкерлер иштешин жана алардын аракеттеринин негизинде 4000ден ашык баланы жайгаштыруу пландаштырылган.

Мектептин ачылышы Сауд Арабиясынын Кыргызстандагы элчиси Ибрагим бин Ради аль-Ради, Кыргыз президентинин өкүлү, Ош облусунун мэри, бир катар расмий өкүлдөр, журналисттер жана ата-энелер менен окуучулардын тобунун катышуусунда өттү. Кызматкерлер Сауд Арабиясынын Кыргыз Республикасын колдоодогу жана өлкөнүн инфраструктурасын жакшыртуудагы ролун жогору баалашты. Алар мектептин ачылышына канааттангандыктарын билдиришти, бул жалпысынан Кыргызстандын билим берүүсүнө маанилүү салым кошот. Кыргызстан окуучулардын санына салыштырмалуу мектептердин жетишсиздигине туш болууда.

Кыргызстан менен Сауд Арабиянын ортосунда 2010-жылдарда да чоң гранттык жардамдар болгон: мисалы, **2018-жылы ~3,8 млн $** медициналык жабдуулар жана фтизиатрия бөлүмүн жабдуу боюнча грант (ратификацияланган) каралган. Сауд Аравиясы Кыргызстанга 3 миллион 797 миң доллар грант бөлгөн. Бул тууралуу президенттин маалымат кызматынан кабарлашкан.

Кыргызстан менен Сауд Аравия Королдугунун ортосундагы "Медициналык борборлор үчүн жабдууларды берүү жана карантиндик зона куруу, жабдуу" долбоору боюнча гранттык макулдашуу ратификацияланды.

Ошондой эле, "Медициналык борборлор үчүн жабдууларды берүү жана карантиндик зона куруу жана жабдуу долбоору боюнча Гранттык макулдашууну ратификациялоо жөнүндө" мыйзамга кол коюлган. Бул гранттык келишимдин негизинде 1245,2 миң доллар суммасында "Ош облусунун Кара-Кулжа айылындагы жана Ыссык-Көл облусунун Түп айылындагы медициналык борборлорду, ошондой эле Саламаттык сактоо министрлигине караштуу Улуттук фтизиатрия борборунун кургак учук бөлүмүн жабдуу" жана 960,0 миң доллар "Кыргыз Республикасынан Сауд Аравия Королдугуна жаш малдын этин экспорттоо үчүн Чүй облусунда

карантиндик зонаны куруу каралган. Ошондой эле, – 1440,0 миң доллар "Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министрлигинин алдындагы Жүрөк хирургиясы жана органдарды трансплантациялоо илим изилдөө институтун заманбап медициналык жабдуу менен камсыздоо" белгиленген [7, 23-б.].

Мындан тышкары, гранттык макулдашуунун алкагында жогоруда аталган долбоорлорду натыйжалуу ишке ашыруу үчүн 151,8 миң доллар консультациялык жардам көрсөтүлөт

Жалпысынан, Кыргызстанга билим берүү, саламаттыкты сактоо, жолдор жана суу менен камсыздоо сыяктуу тармактарда ар кандай жардамдарды көрсөтөт. Сауд Арабиянын социалдык инвестицияларынын Кыргызстандын социалдык-экономикалык абалын чындоого өбөлгө болууда.

**Колдонулган адабияттардын тизмеси:**

1. Садыков Т.С. Международные экономические отношения Кыргызстана. – Бишкек: Илим, 2019. – 312 с.
2. Бекбосунов Н.К. Внешнеэкономическая политика Кыргызской Республики. – Бишкек: КРСУ, 2020. – 268 с.
3. Новиков Р. Сотрудничество стран СНГ со странами Ближнего Востока Королевством Саудовская Аравия – Москва, 2024. – 210с.
4. Saudi Fund for Development. Annual Report. – Riyadh: SFD, 2023. – 180 p.
5. Исмаилов А.А. Инвестиционное сотрудничество стран Ближнего Востока и Центральной Азии // Вестник международных отношений. – 2022. – №3. – С. 44–52.
6. Жумабаев Р.Ш. Экономическая дипломатия малых государств: опыт Кыргызстана. – Алматы: Eurasian Research Press, 2021. – 295 с.
7. Орозбекова Г.К. Международные инвестиционные проекты в Центральной Азии // Экономика региона. – 2021, №2. – С. 77–86.

**Рецензент: тарых илимдеринин кандидаты, доцент Алымкулов К.**